

Ošetření speciálních vzdělávacích potřeb žáků ve vzdělávacím procesu

Vladimíra Šmídková

---

 učímeonline.cz

> cesko.digital

Učíme online

Projekt Česko.Digital,
komunity expertních dobrovolníků

 učímeonline.cz

621 škol

Technologická pomoc

2021 zařízení

Sbírka počítačů

82 webinarů

Učíme nanečisto

>
cesko.digital

Dotazy pokládejte na:

www.Sli.do kód: #UN83

Vladimíra Šmídková

vladimira.smidkova@poradnazl.cz

- psycholog v KPPP a ZDVPP Zlín, zástupce vedoucí pracoviště Uherské Hradiště
- PPP poskytuje poradenské služby dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům
- spolupracujeme s dalšími odborníky a institucemi
- věnujeme se diagnostické, intervenční i metodické činnosti široce větveného charakteru
- podstatnou součástí naší práce tvoří nastavování PO ve vzdělávání

 učímeonline.cz

> cesko.digital

Osnova webináře

- Popis procesu nastavování podpůrných opatření
- Legislativní ukotvení péče o děti, žáky, studenty se speciálními vzdělávacími potřebami
- Jednotlivé stupně podpůrných opatření podrobně provázené příklady z praxe
- Možná úskalí a obtíže při nastavování podpůrných opatření
- Diskuze, dotazy

OŠETŘENÍ SVP ŽÁKŮ VE VZDĚLÁVACÍM PROCESU

- ❖ kvalitní vzdělání predikuje růst človeka i spoločnosti
- ❖ vzdelávaci dráha začíná v našich podmímkách v podobě předškolního vzdelávání, kdy dochází k prvni významnému otevření sociálního prostoru dítěte (někdy i dříve -jesle, mini jesle...)
- ❖ Navazuje vzdelávání v rámci ZŠ, zahájené vstupem dítěte do první třídy (další důležitý vývojový mezník, mezi šestým a sedmým rokem)
- ❖ Povinná školní docházka trvá devět let
- ❖ Další stupeň vzdelávání představuje střední školství, obory maturitní, učební obory
- ❖ Poté je možno pokračovat na VOŠ a posléze studiem na školách vysokých (i zde je nastaven systém podpory studentů se SVP (vymezuje už zákon o vysokých školách)

LEGISLATIVNÍ RÁMEC

- ❖ Na všech úrovních vzdělávání je možné ošetření SVP žáků a studentů, na vysokých školách to zajišťují vysokoškolská centra, ve všech ostatních případech pak ŠPZ, představovaná PPP a SPC
- ❖ Legislativní vymezení tohoto ošetření představuje:
  - ❖ **Zákon č.561/2004 Sb.**, ve znění účinném od 13.10.2020
  - ❖ **Vyhláška č.27/2016 Sb.**, o vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných ve znění účinném od 1.1.2021)
  - ❖ **Vyhláška č.72/2005 Sb.**, o poskytování poradenských služeb ve školách a ŠPZ ve znění účinném od 1.1.2021

LEGISLATIVNÍ RÁMEC

- ❖ **Vyhláška č.14/2005 Sb.**, p předškolním vzdělávání, ve znění účinném od 23.10.2020
  - ❖ **Vyhláška č.10/2005 Sb.**, o vyšším odborném vzdělávání ve znění účinném od 23.10.2020
  - ❖ **Vyhláška č.177/2009 Sb.**, o bližších podmínkách ukončování vzdělávání na SŠ maturitní zkouškou, ve znění účinném od 15.10.2020
  - ❖ **Vyhláška 353/2016 Sb.**, o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění účinném od 7.5.2020
- a další...

SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ POTŘEBY

- ❖ Posuzování SVP žáků provádí ŠPZ: **PPP a SPC**
- ❖ Rozdílnost řešené problematiky, každé ŠPZ má jiné spektrum klientely (PPP- široké pole, zhruba 95 % klientů, SPC – vysoká specializace, zhruba 5% klientů), svou podobu poradenských služeb...
- ❖ PPP ošetřuje nejčastěji žáky se SVP vyjádřené specifickou vývojovou poruchou učení chování
- ❖ přibývá ošetření SVP žáků daných odlišným mateřským jazykem, někdy jsou specifika vázána na rodinné či kulturní prostředí, někdy se přidružují dlouhodobé či krátkodobé zdravotní nesnáze
- ❖ Rovněž se věnujeme žákům nadaným a mimořádně nadaným
- ❖ Kapacitně objemnou kategorií představuje posuzování školní zralosti u dětí

SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ POTŘEBY, TYPY ZAKÁZEK

- ❖ Součástí práce PPP je rovněž kariérní poradenství na ZŠ i SŠ
- ❖ Rovněž intervence ve smyslu psychologické či speciálně pedagogické podpory a reedukace
- ❖ T.č. se mírně zvyšuje počet žádostí k individuálnímu vzdělávání (byť stále představuje úzce využívanou alternativu)
- ❖ Nezbytnou součástí je spolupráce se školami (MŠ, ZŠ, SŠ)
- ❖ V PPP působí i **metodici prevence** (v současné době čtyři odborní pracovníci pro všechna regionální pracoviště), kteří spolupracují se školami a třídami v rámci prevence rizikového chování, osvěty, nabízí preventivně-edukativní programy

PORADENSKÁ SLUŽBA V PPP

- ❖ Na začátku poradenské služby je **žádost zákonného zástupce** (či ZZ podepsaný školní dotazník)
- ❖ Vlastní poradenská služba je následně realizována podle charakteru zakázky psychologem, speciálním pedagogem, s využitím různých diagnostických a intervenčních metod
- ❖ Pokud není školní diagnostika k dispozici, vyžádáme si ji - údaje ze školního dotazníku jsou pro nás nezastupitelné, představují podstatnou část pro složení komplexního obrazu
- ❖ V případě potřeby je ZZ směřován na odborného lékaře či jiného odborníka, pokud je jeho vyjádření (a pomoc) vhodná a účelná
- ❖ **Vyústěním poradenské služby při potvrzení SVP je pak nastavení PO u konkrétního žáka**, které je stvrzeno podpisem rodiče v závěrečné konzultaci a rovněž prokonzultováno se školou tohoto žáka (buďto chráněným emailem nebo telefonicky, případně i osobně, pokud to charakter SVP vyžaduje a doba umožňuje)

VÝSTUPY PORADENSKÉ SLUŽBY

- ❖ Výstupem poradenské služby při nastavování PO je **Zpráva a Doporučení**
- ❖ Zpráva je určena pouze pro ZZ (může obsahovat i citlivá data), Doporučení je zasláno do datové schránky školy (ZZ obdrží obojí)
- ❖ Proces nastavování PO na škole je zahájen stvrzujícím podpisem rodiče na půdě školy
- ❖ Škola začne poskytovat PO bez zbytečného odkladu
- ❖ *Poskytování PO ve spolupráci se zákonným zástupcem a ŠPZ škola průběžně vyhodnocuje*

VYHODNOCOVÁNÍ POSKYTOVÁNÍ PO

- ❖ ŠPZ vyhodnotí poskytování PO ve lhůtě přiměřené povaze SVP a době platnosti Doporučení
- ❖ **nejpozději ve lhůtě 1 roku** od vydání doporučení se vyhodnocuje poskytování podpůrných opatření v **podobě využití asistenta pedagoga**, dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících žákovi po dobu jeho pobytu ve škole podporu podle jiných právních předpisů.
- ❖ Pokud má žák přidělen **IVP, ten je vyhodnocován jednou ročně** (pravidla pro přidělování IVP se změnila od 1.1.2020, na jejich základě došlo k významnému snížení potřeby jeho přidělování, podle nového vymezení se IVP zpravidla nedoporučuje, pokud jsou všechny informace podstatné pro vzdělávání žáka (podle §15 Vyhlášky 27/2016 Sb.) uvedeny v Doporučení

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ- OBECNÉ ČLENĚNÍ

- ❖ **SVP žáků mohou být ošetřeny v rámci 5 stupňů podpory**
- ❖ Zahrnují možnost *úpravy metod práce, organizace výuky, hodnocení*
- ❖ *Možnost úpravy podmínek přijímání a ukončování vzdělávání*
- ❖ Možnost **přidělení předmětu SPP, pedagogické intervence**
- ❖ *Možnost posílení výuky jazyka českého v rámci úpravy obsahu vzdělávání*
- ❖ *Možnost vzdělávání podle IVP*

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ- OBECNÉ ČLENĚNÍ

- ❖ Využití kompenzačních pomůcek
- ❖ **Podpora asistentem pedagoga** (ve škole i školském zařízení)
- ❖ Případně *dalším pedagogickým pracovníkem*
- ❖ Prodloužení vzdělávání
- ❖ Podpůrná opatření jiného druhu, vázaná na zdravotní obtíže žáka, jeho začlenění do třídy apod
- ❖ Možnost revize nastavených PO

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ-OBECNÉ ČLENĚNÍ

- ❖ V doporučení je uveden **převažující stupeň PO**, k ošetření SVP žáka v jednotlivých oddílech Doporučení může být podle potřeby využít různý stupeň PO-větší i menší než převažující, tak aby zakládal šanci na co optimální nastavení PO
- ❖ Důležité je sledovat jak *platnost Doporučení*, tak *platnost jednotlivých podmíněně finančně nárokovanych* či *normativně FN PO* – termín nemusí být stejný
- ❖ V případě, že dojde ke změně SVP žáka před skončením platnosti Doporučení a je potřebná změna v nastavení (ať už ve smyslu rozšíření, zesílení nebo naopak snížení či úplného ukončení PO), je třeba tuto změnu iniciovat ve ŠPZ
- ❖ Žák má platné jedno Doporučení, pouze v situaci existence více druhů znevýhodnění, které vyžadují samostatné Doporučení nebo vzdělávání žáka probíhá ve více školách (např. u střídavé péče), je možné současné nastavení více Doporučení

ROZLOŽENÍ NASTAVOVANÝCH PO V KPPP ZLÍN OD POČÁTKU INKLUZE

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ- PRVNÍ STUPEŇ

- ❖ První stupeň je **plně v kompetenci školy**, vyžaduje jen mírnou úpravu metod, organizace výuky, hodnocení
- ❖ Je určen pro kompenzaci mírných obtíží (pomalejší tempo, dílčí obtíže ve čtení a psaní...), případně pro podporu žáků s mírnou akcelerací ve vývoji
- ❖ Škola může zpracovat plán pedagogické podpory
- ❖ **Nově je součástí prvního stupně možnost využití pedagogické intervence** (dříve od druhého stupně PO) - ta slouží zejména k podpoře vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve vyučovacích předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání, ke kompenzaci nedostatečné domácí přípravy na výuku a k rozvoji učebního stylu žáka, poskytuje ji ZŠ, SŠ, školní klub či družina, s předpokládaným využitím pro více žáků, je-li to vhodné
- ❖ V první stupni PO není nárok na úpravu podmínek přijímání ke vzdělávání (to může být komplikující)

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ – PRVNÍ STUPEŇ

- ❖ příklad z praxe: žák s kvalitní výkonností rozumových schopností, dříve vedený v rámci kategorie zdravotní znevýhodnění, nezralost při zaškolení, s dílčími specifiky v písemném projevu, grafomotorickými obtížemi, v páté třídě ZŠ zařazen do 1. stupně PO, které se jeví t.č. dostačující, bude navýšena časová dotace pro písemný projev, specifické chyby nezahrnovány do hodnocení... Kontrolní setkání na konci PŠD na žádost ZZ (i náhled školy) potvrzuje adekvátnost zařazení, nejsou důvody pro navýšení stupně PO. Dohoda sledovat vývoj s možností kontroly v případě změny situace, prohloubení obtíží
- ❖ Jindy může být první stupeň prvním krokem, začátkem a s vývojem situace je třeba PO navýšit a rozšířit
- ❖ Pokud nepostačuje nastavení 1. stupně, je žák směřován na poradenskou službu do ŠPZ

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ-DRUHÝ STUPEŇ

- ❖ **K nastavení PO 2.-5.stupně je nutné doporučení ŠPZ**
- ❖ To má vymezenou dobu platnosti, obvykle na *dva roky*, v odůvodněných případech může být delší – až čtyři roky (někdy je i kratší, podle charakteru SVP)
- ❖ V Doporučení je uvedený *termín nového posouzení SVP*
- ❖ 2.stupeň PO v PPP představuje nejčastěji přidělovaný stupeň PO
- ❖ Ošetřuje především žáky s poruchou učení, chování, často přítomno v koexistenci (i žáky s odlišným mateřským jazykem, i žáky mimořádně nadané...)

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ-DRUHÝ STUPEŇ

- ❖ Umožňuje přidělení PSPP, IVP, úpravu obsahu vzdělávání ve smyslu posílení výuky jazyka českého u žáků s OMJ
- ❖ **I úpravu podmínek přijímání i ukončování vzdělávání** - ta vyžaduje kromě jejího přidělení v rámci zpracovaného Doporučení pro vzdělávání žáka se SVP ve škole i vyhotovení dalších podkladů:
  - Doporučení pro úpravu podmínek přijímání ke vzdělávání**
  - Doporučení k uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky**
- ❖ Někdy se na vypracování Doporučení podílí spolupracující ŠPZ, např. PPP a SPC, zaštit'ovat by mělo to zařízení, které ošetřuje primární znevýhodnění

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ-DRUHÝ STUPEŇ

❖ Příklad z praxe:

- ❖ žák SOŠ, náročnější školní kariéra, změna školy s novým začátkem, vysoká senzitivita osobnosti, ztížená komunikace, plachost, zpomalené tempo, specifické obtíže v písemném projevu, kognitivní potenciál nenarušený, potřeba časového zohlednění, opakovaného nácviku a zácvičku, nárok na úpravu podmínek při ukončování vzdělávání-při praktické i teoretické zkoušce
- ❖ Dítě v MŠ, 5 let, dvojí rodný jazyk- vietnamština a čeština, malá znalost jazyka českého v rodině – posílení hodin jazyka českého v MŠ, výhledově pravděpodobně vhodnost odkladu školní docházky

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ TŘETÍHO STUPNĚ

- ❖ SVP žáka jsou už natolik výrazné (a kombinované), že je třeba už významnějších úprav v metodách, organizaci vzdělávání... včetně možné **podpory asistentem pedagoga**
- ❖ Je možno přidělit *2 hodiny PSPP*
- ❖ Od třetího stupně za splnění dalších podmínek je možné přidělit 0,5 úvazku dalšího pedagogického pracovníka, psychologa či speciálního pedagoga
- ❖ Je možná *úprava obsahu i výstupů vzdělávání*, to je využíváno zvláště u žáků s LMP, u žáků mimořádně nadaných
- ❖ Je možné **zařazení do třídy či školy zřízené podle §16 odst.9 školského zákona** (logopedická třída, třída pro žáky s poruchami chování, pro žáky s LMP... - přičemž platí, že žák bez LMP se nevzdělává ve třídě pro žáky s LMP)

PO TŘETÍHO STUPNĚ-ASISTENT PEDAGOGA

- ❖ Asistent pedagoga pomáhá učiteli při organizaci a realizaci vzdělávání (dvě základní úrovně, vymezeno vyhl.27/2016 Sb., § 5, odst. 3 a 4)
- ❖ T.č. není počet žáků na sdíleného asistenta pedagoga omezen (dříve maximálně 4 žáci)
- ❖ *Může být velmi cennou pomocí, je prospěšný pro vztahové a pracovní klima třídy*
- ❖ *Napomáhá minimalizaci výskytu problémového chování, případných sociálních střetů*
- ❖ *Provází školním dnem, stabilním vztahem, přijetím, vzorem podporuje pocit osobní hodnoty*
- ❖ *Může mít vliv na zefektivnění osvojování školních dovedností*
- ❖ Zásadní je **časové zarámování této podpory** s postupným plným osamostatněním a převzetím zodpovědnosti

PODPŮRNÁ OPATŘENÍ TŘETÍHO STUPNĚ

❖ Příklad z praxe:

- ❖ Žák s poruchou chování v kombinaci s poruchou učení, velmi složitá rodinná situace, v počátcích vedený v rámci kategorie ZP, od druhé třídy podpora asistentem pedagoga, opakované hospitalizace, pobyty ve stacionáři SVP Help, koncem PŠD zařazen do školy pro žáky s poruchami chování, výrazný pozitivní posun, tento školní rok přechod na další stupeň vzdělávání, platnost Doporučení pokrylo i nový školní začátek
- ❖ Žák vedený od předškolního věku, kombinované obtíže – VPU, VPCH, NKS, zraková vada, složitosti v RP. . . , od první třídy nutná podpora AP (ZZ zařazení na specializovanou školu nepreferovali), na druhém stupni ZŠ podpora AP postupně snižována, t.č. ukončuje tříletý učební obor s dobrým prospěchem a plánuje maturitní nástavbové studium

ÚSKALÍ V PROCESU NASTAVOVÁNÍ PO

- ❖ Legislativní vymezení je místy nejasné a umožňuje různý výklad
- ❖ Chybějící soulad jednotlivých legislativních norem
- ❖ Někdy je obtížné přesvědčit zákonné zástupce, že by nastavení PO bylo pro žáka přínosem (tím se proces prodlužuje a někdy i na čas zablokuje)
- ❖ Někdy je nutné posouzení odborného lékaře pro správné posouzení SVP a navazující nastavení PO – i tím se proces prodlužuje, přičemž žák, třída i učitel dál prožívá školní každodennost
- ❖ Personální obsazení – zejména v prvních letech inkluze byl problém např. se zajištěním speciálního pedagoga pro výuku PSPP
- ❖ Zvláště v počátcích přechodu na nový systém ošetření žáků se SVP vysoká vytíženost ŠPZ, administrativní náročnost převedení odborných podkladů

ÚSKALÍ V PROCESU NASTAVOVÁNÍ PO

- ❖ Problémem může být i obsazení místa AP (hledání kvalitních zájemců, nepoměr nabídky a poptávky)
- ❖ Náročnost profese učitelů
- ❖ Vysoké počty žáků ve třídách
- ❖ Nastavení jednotlivých pedagogů, sboru, vedení, podmínky školy
- ❖ Situace distanční výuky
- ❖ Formální náležitosti, zajištění všech potřebných podkladů, souhlasů, zavedení do potřebných formulářů, sledování platnosti finančně nárokových opatření a potřeba jejich ukončení s datem skončení platnosti jejich poskytování

ZÁVĚR

- ❖ Dnešní doba kromě zpomalení až zastavení vnáší znovu a intenzivně otázku hodnot
- ❖ Vztah, zájem, respekt, podpora, hledání alternativ... patří ke kultuře vzdělávání
- ❖ Smysluplnost, určení priorit
- ❖ Atraktivně, klíčová témata, vzbuzovat zájem, posouvat
- ❖ Vzdělávání je celoživotní proces
- ❖ Je základem i bonusem pro budoucnost člověka i společnosti

UŽITEČNÉ ODKAZY

❖ www.msmt.cz

❖ www.npi.cz

❖ Dříve www.nuv.cz

❖ www.rvp.cz

❖ www.zkola.cz

❖ www.inkluzivniskola.cz

❖ www.poradnazl.cz

❖ A další...

Pojďme na dotazy

www.Sli.do kód: #UN83

Další webináře

15. 4. Nakoučuj si svého žáka

21. 4. Principy svobodné firmy ve školství –
o vztahu zřizovatel-škola

22. 4. Dílna malého novináře pro pedagogy

28. 4. Tipy pro výuku německého jazyka

slido

Audience Q&A Session

Další webináře

15. 4. Nakoučuj si svého žáka

21. 4. Principy svobodné firmy ve školství –
o vztahu zřizovatel-škola

22. 4. Dílna malého novináře pro pedagogy

28. 4. Tipy pro výuku německého jazyka